

Nový český kongresník.

Cleveland, Ohio. — V 21. okrsku ohoském zvolen byl do kongresu demokrat J. J. Babka. Okrsek 21. má nejvíce československých příslušníků. Pan Babka je Čechem původem, uvědomnělý Slovák, vzorný pokrokovce, zástančí demokrat, podporující ve všem politiku nynější naší administrace, tedy i směr našeho presidenta Wilsona, jenž vůči osvoboditelům naší akce tolikrát byl vždy dokázal. Náš přítel potřebuje v kongresu lidí loyálních, spolehlivých a takovým bez odporu je pan J. J. Babka, nynější příručí okresního žalobce a všeobecně oblíbený se těší inteligent. Obě Babka je schopný, přičinlivý, dbalý, nenávidí pochyby, že v kongresu bude ku etí národa československého i ku etí všech voličů clevelandských.

Kněžstvo z děkanství msteckého v severovýchodní Moravě učinilo projev pro solidaritu s národem a nás československý stát.

Výsledek zápisu do českých škol v Brně. — Dle zprávy z kanceláře Brněnské Matice Školské bylo na všech českých školách v Brně letos zapsáno 4062 dětí školou povinných. Loni zapsáno bylo 3.7000 dětí, bylo tedy letos zapsáno o 362 dětí více.

KROTUTÍ NEPRÁTEL.

Roku 1917 následovaly po sobě čtyři mírové nabídky ústředních velmocí. Bylo to dukazem, že nevěří již ve své vítězství a že hledí se zachránit, než budou museti se přiznati poraženými. Ke konci téhož roku změnila se situace úplně. Přestaly jejich mírové offensivy, neboť z největšího zofalství byly vytrženy bolševickým vítězstvím nad Ruskem. Znovu zazářila jim naděje, nečekaná hlavní výhra. Perversní Rusko jako otroci pustěni ze řetězů, vynesli Německo a Rakousko-Uhersko do výše, o které se těmto ani nesnilo. Ví těžství nad zbytkem nepřátel zdálo se jim jistým, zaručeným, nevyhnutelným. Mohly nyní veskeré téměř své divise z Ruska vrhnouti na západ a na jih k rozhodné rázně, k rázné zdrcující. Měly popřevahu číselnou, jediné, co dle jejich názoru jim dosud scházelo k poražení nepřátel. Berlín i Vídeň jásaly, jisty, že velká německá offensiva ve Francii a rakousko-uherská v Itálii rozdrtí v několika týdnech nepřátele a donutí je k podepsání míru ala Brest-Litevský.

SOCIALISTÉ V ČECHÁCH O BOLŠEVICÍCH RUSKÝCH A ČESKÝCH.

Pozoruhodný úsudek o Lenínovi a bolševismu pronesl nedávno zasloužilý theoretik československé sociální demokracie a vůdce směru radikálního soudruh František Modráček v "Socialistických Listech" pražských, v nichž píše toto:

Teprve dějiny odhalí tajemství ohromné močí Lenínovy, která je nám nepohopitelná. Není pochyby, že žádná vláda na světě nedopustila se tak ohromných chyb a nezpůsobila tak strašných katastrof své vlasti, jako vláda, již stojí Lenín v čele. V každé civilisované zemi byla by taková vláda za krátko holou nemožností; i v Rusku bude tomu za dva měsíce již rok, co Lenín a Troecký třímají státní moc, již vyrvali Kerenskému. Neuspěch Kerenského, jehož státní i sociální ideje byly nepochybně daleko prospěšnější Rusku, lze si vysvětliti do jisté míry tím, že revoluce miluje a povznáší pouze muže bezohledné, a takovým mužem nebyl Kerenský, ale je Lenín. Lenín naučil se od carismu ovládati ruský lid močí. — Ruský lid je poddajný jako velké děcko; revoluce nemohla jej změnit přes noc. Ruský lid neutiloval cara a poslouchal ho, ruský lid nemiluje bolševiky a poslouchá je. I za revoluce schází v Rusku to, co vyznačuje politický život tení západních, kolektivní národní hnutí mass, jejichž vložitelná určuje průběh revoluce a rozhoduje o osudech vlády. A tak vídíme, že jako za carismu i za revoluce chápou se sociální revolučními individuální teroristické akce, aby oběti jednotlivě nahrazena byla malomocí lidu. Lenín ovšem nemůže být dlouho státní sekretář pro kolonie, dr. Solf. Měně stydlivé už, jak jest samozřejmo, přišla na trh Vídeň ústy zahraničního ministra hr. Buriana a přece zahraničního ministra — hr. Czernina. Nestydlivé už — tedy stydlivé — pak přijeli s nabídkou mírovou vládní sociální demokraté, bursiáni a katolci o bou číselní.

Všichni pracující otřepanými již prostředky, které mají působiti na massy. Licomérství, které, pokud má nádeje na "vítězství", zapomeně úplně na veskeren eit pro lidstvo, nalezli hned po porážce zase tony — svůdné tony o dychtění krveprolívání, o smírčích soudcích, o společnosti národů a o odzbrojení. Myslí, že lid tábora dohodového zapomněl, že všechny tyto záhodové věci neexistovaly pro Berlín ani pro Vídeň, dokud byla naděje na jejich vítězství. Myslí, že vyšpí lid západních demokracií

nalétné nyní na vějíčku jim, kteří zahájili offensivu na západě, nešetřili krví, ženouce na smrt miliony, aby jejich pozůstalým rodinám diktovaly pak mír dle vzoru brest-litevského. Jak falešně zní dnes po všech zkušenostech fráse Czerninova, že Německo nikdy nebažilo po světovém panství? Jak licoměrně zní fráse Burianova, že nyní najednou — t. j. od doby německo-rakouských porážek — nemá válka vůbec smyslu!

Ze všech frází jejich jest vidno, že musejí se snažiti všemi prostředky, o konec, než budou u konce se svými silami lidskými, hospodářskými, finančními a mravními. Prostředkem k tomu jediným jeví se jim tak jako v Rusku: vyvolati bolševictví v zemích Dohody, poněvadž na bolševickou statečnost by ještě jejich armády vystačily a na bolševický mozek — lze-li vůbec o mozek mluvit — by stačil i hr. Burian. Odtud a jediné za tím účelem jdou jejich mírové offensivy.

Lid francouzský, natož pak anglický a americký, ovšem neklesnou nikdy na stupeň ruského lidu a ruské inteligence. Lid v zemích západních demokracií myslí. A pouhý zdravý rozum jej uchrání před sednutím na lep německé společnosti, která byla vzpurnou ve štěstí a nyní v neštěstí začíná prosit a žebrot o smilování. Lid ten nesedne na vějíčku ani německým sociálním demokratům, kteří stejně jako ostatní Němci mluví ke krveprolívání Ludendorffovu ani bursiánům, aby zachránili své válečné zisky, ani klerikálům, kteří se rojí ve Švýcarech — aby zachránili dynastie a šlechtu před vítězstvím demokracie, před příchodem republik. — Lev Borský v Československé Samostatnosti.

Mladý Beneš byl krátký čas reaktorem Jihočeského Dělníka v Ces. Budějovicích, na to se stal reaktorem Rovnosti v Brně a krejčárku Mor. Buditel. Byl to hnusný člověk, vyložený smilník, který svedl ženu jednoho brněnského soudruha. Měl s ní dítě, muž ji odepustil, když se to prozradilo a Beneš následkem toho a jiných afér ztratil ve straně a na Brněnsku úplně půdy. Musel odejít z Brna. Přišel do Prostějova a byl zaměstnán zde v jedné tiskárně. V té době začínal boj s centralismem a Beneš se připojil k centralistům. Vydával hnusné věci, o nichž škoda psát. Je to nečistý člověk, štváček, prázdňá trouba s dobrou hubou. Tento Beneš svedl v Petrohradu český bolševický časopis Průkopník. Po příchodu Mumově do Moskvy byly o dva časopisy spojeny v Průkopníka svobody a Muna s Benešem založili Komunistickou stranu. — Soudím, že většinu této strany tvořili bývalí centralisté. Ohromná většina našich soudruhů, kteří byli v Ukrajině zorganizováni v Československé straně v Sibiř s českým ojsekem. Bolševická Česká strana komunistická tvoří asi jen malou frakci."

Oteře tohle oči těm několika českým vojskem. Bolševická Česká ríce, která se zamírali do Johna Reeda, který ještě loni nebyl vůbec členem socialistické strany a který za krátko vyhledá si nepochybně zas jinou senasi, jako viděli jsme u řady podobných mužů — když válce nártá karta se obračí?

Paronková válka, kterou Německo chtělo za několik měsíců došle vítězství, úžasně zkrachovala. Nepřímesla vůbec ne — nežli za náhnutí Ameriky do války. Přinesla tedy pomoc Dohodě a ta nebyla tak bezvýznamná, jak ujšťovali němečtí státníci a vojvodé. Možno-li dodávat ročně do Francie tři až čtyři miliony amerických vojnů, vyzbrojených přímo ideálně, je to jen nová položka, která zaslouží úvahu. Rusko bylo škrtáno z rozpočtu, ale Japonci a Američané hrnou se na jeho místo a po triumfu americké dopravy do Francie, není nesnadno přesvědčit pochybovačné povahy, že dopravní obtíže znemožní na východě, řeho znemožníly na západě. A čítí-li se hrstka Čechoslavků v nesmírných ruských územích, která ovládla, tak bezpečně, že zabírá další, jak máme věřit německým odborníkům, že by Japonci a Američané potřebovali miliónové armády jen k udržení pořádku za frontou, kdyby táhli proti centrálním mocnostem?

Je ovšem pak velice směšné — když oba císařové, německý a rakouský — jichž panovnícká existence již dnes není jistá — stávi nové truny, než sami se na svých houpat, a to povázlivě!

Co učinila jedna francouzská střela.

V době, kdy generál Mangin bombardoval německé posice na západní frontě, jeho dělostřelectvo objevilo posici německého 88. milimetrového děla, přimontováno na těžkém automobilu. První rána, namířená na toto dělo měla výsledek, znázorněný naším obrázkem.

POZDĚ.

Nad starou říši rakouskou vznášej se Damoklův meč zkázy. Činí děle válka trvá, tím více se poznává, že toto imperium nelze uchovat, poněvadž tím zradily by se nejzákladnější pojmy demokracie a práva.

Ředitel dnešního Rakouska čítí, že po válce poměry se podstatně změní a že celý svět nabude nové tvářnosti. Oni cití žhavý dech historie, jenže šibalství a sejdřítství mají už v krvi a myslí, když si obkličnou jiný kabát, že tím oklamou soud dějin a zachovají svojí moc, třebaš pod jiným kabátem. Vládnoucí kruhy rakouské navlékají na sebe kabát federalisace. Není to jejich nejnovější trik. Takový nápad měl už jednou a sice po válce v roku 1866. Tehdy po památném výprasku u Sadové slibovaly národům rakouským federalisaci představbu říše, jenže z této federalisace povstal dualismus, který zavedl vládu německo-maďarské menšiny nad celou většinou jiných národností. A to byly tehdy ještě ideální doby, kdy rakouští Němci nebyli tak zfanatisováni, jako dnes, kdy Bismarck teprve vyhazoval Rakousko ze "Spolku" německých států, aby, jak praví sám ve svých "Pamětech" — tím dal první základ k novému velkému Německu.

Živelný proud, jenž se rozlil po slovanských zemích Rakousko-Uherska — nelze zastaviti umělní přehradami jakési federalisace. A chtějí následit to zastavit — znamenalo by provéstí masakry celých národů, přehlbit zářete a ubíjet touhu po svobodě kuty a popravěcími — a ještě ani tehdy by nedocílili svého účelu — poněvadž by se původcové persequence utopili sami v krvi. Byly těžké a trpké chvíle pro nás a přece jsme nezoufali a nerozsignovali! Viděti jsme strašný pád Ruska, prožítí jsme černé a ponižující dny brest-litevského míru — a my přece věřili — jak před bychom se měli nechatí sváti

dnes — když válce nártá karta se obračí?

Paronková válka, kterou Německo chtělo za několik měsíců došle vítězství, úžasně zkrachovala. Nepřímesla vůbec ne — nežli za náhnutí Ameriky do války. Přinesla tedy pomoc Dohodě a ta nebyla tak bezvýznamná, jak ujšťovali němečtí státníci a vojvodé. Možno-li dodávat ročně do Francie tři až čtyři miliony amerických vojnů, vyzbrojených přímo ideálně, je to jen nová položka, která zaslouží úvahu. Rusko bylo škrtáno z rozpočtu, ale Japonci a Američané hrnou se na jeho místo a po triumfu americké dopravy do Francie, není nesnadno přesvědčit pochybovačné povahy, že dopravní obtíže znemožní na východě, řeho znemožníly na západě. A čítí-li se hrstka Čechoslavků v nesmírných ruských územích, která ovládla, tak bezpečně, že zabírá další, jak máme věřit německým odborníkům, že by Japonci a Američané potřebovali miliónové armády jen k udržení pořádku za frontou, kdyby táhli proti centrálním mocnostem?

Je ovšem pak velice směšné — když oba císařové, německý a rakouský — jichž panovnícká existence již dnes není jistá — stávi nové truny, než sami se na svých houpat, a to povázlivě!

Žádná je většinou ze starších manželů, z jejich synů a jejich žen a dětí a snad ještě z jednoho nebo dvou ženatých vnuků se ženou a dětmi. Někdy připojí se také nějaký mladší bratr rodinného patriarchy k této zádruze se ženou a potomstvem. V čele takové zádruchy je staršina, kterého nazývají také "hřivou" a "domačím", hospodář, jehož žena nazývá se "domačina".

Každá zádruha má dvorec, uprostřed je většinou jednopatrový velký hlavní dům, v něm je byt staršinuva a vedle něho velká místnost rodinná, kde po obědě a večer po vykonané práci shromáždění se členové rodiny. Tato místnost, kde je rodinný život zádruchy, má obyčejně uprostřed velké ohniště, na němž hoří několik pater, a na nich visí ustavičně šunka, slanina, kusy hovozího masa a skopové nebo kozí kůže, které se tam udí.

Naše stanovisko jest úplně jasné: za nás odpovídá československý voják v zákopech Spojených protí oběma císařím. Na smíření jest již pozdě. "V Boji!"

SRBSKÁ ZADRUCHA.

Národohospodář Cunow pojednával o tomto zajímavém jihoslovanském sociálním útvaru. Praví, že kapitalistickým řádem bylo zničeno i u národů jižní Evropy mnoho starých zařízení. Co nezmohla století tureckého panství, to dokonale znovuzřízení srbské říše r. 1818, zatlačily staré primitivní rodinné a vesničské hospodářství a nahradily je západníkou civilizací. Zbytky starých řádů kmenových a rodinných hynou v kapitalistickém hospodářském systému, takže v Hregovicích na Černé Hoře najdeme více starých srbských lidových zvyků než ve vlastním Srbsku.

Pouze stará Zádruha, ona komunistické roštiné hospodářství balkánských Slovanů, udrželo se dosud v jednotlivých částech Srbska, ač i toto zařízení dávnych dob stálo se sevrků. Před několika lety byl počet srbských rodinných hospodářství s více než 30 členy pouze 170 a menších zádruh s 20—30 členy bylo asi 1800. Také ve venkovských krajích je jednotlivé rodinné hospodářství stále více pravidlem.

O dějinách srbské zádruchy praví Cunow: Když Srbové v sedmém a osmém století usadili se v západní části poloostrova balkánského, dalo se usazování jako u starých Germánů ve sdruženích kmenových, rodových a rodinných. Každý kmen, čili plémě zabral určité větší území, tak zv. župu, jež byla podřizena správě kmenového náčelníka, župana. Tento župan měl svoje sídlo v nové zřizovaném opevněném hlavním místě, hradě, nemohl však naprosto dle libosti vládnouti svým územím, ale byl povípen ve všech důležitých záležitostech dotazovati se náčelníků rodů. Tote kmenové území bylo rozděleno v okresy rodové podle počtu rodových sdružení, patřících ku kmeni. Východní Srbové nazývají je rody a Srbochorvaté hosenšti a černohorští "bratrstva". Měl-li na př. kmen 20 rodů, bylo z kmenové země vyloučeno také 20 rodových okresů, každý byl řízen svým rodovým náčelníkem a radou staršinu, totiž sdružením náčelníků rodů. Rod sestával totiž z jistého počtu velkých rodů a rodinných domácností, ve starších dobách čítal nežřídka 60—80 osob. Někdy taková velká rodina usídlii se ve zvláštní osadě, vesnici. Zabrála mimo pozemek, na němž postavila svoje domky, ještě část okolních pozemků, tvořila tudíž pro sebe vlastní vesničské společenstvo. Obyčejně usadilo se však více, dvě až pět takových sdružení vedle sebe v jedné vsi, avšak tak, že každá zádruha tvořila zvláštní dvorec ve společné vsi a každá dostala svůj zvláštní podíl z vesničké půdy. Jednotlivé rodinné sdružení tvořilo tudíž jakousi podřizovanou obec.

Kimény a rody pozbývaly v Srbsku již dávno vsého významu. Naproti tomu trvá v některých krajích dosud zádruha jako komunistické společenství domů i polí, třebaš úplné pozbývala politicko-organizačnické role, kterou kdysi měla v srbsko-chorvatském zřizování kmenovém a rodovém. — Obyčejně má nyní zádruha pouze 20—30 osob, větší rodinná sdružení jsou vzácná, jak již bylo podotknuto. Zádruha je většinou ze starších manželů, z jejich synů a jejich žen a dětí a snad ještě z jednoho nebo dvou ženatých vnuků se ženou a dětmi. Někdy připojí se také nějaký mladší bratr rodinného patriarchy k této zádruze se ženou a potomstvem. V čele takové zádruchy je staršina, kterého nazývají také "hřivou" a "domačím", hospodář, jehož žena nazývá se "domačina". Každá zádruha má dvorec, uprostřed je většinou jednopatrový velký hlavní dům, v něm je byt staršinuva a vedle něho velká místnost rodinná, kde po obědě a večer po vykonané práci shromáždění se členové rodiny. Tato místnost, kde je rodinný život zádruchy, má obyčejně uprostřed velké ohniště, na němž hoří několik pater, a na nich visí ustavičně šunka, slanina, kusy hovozího masa a skopové nebo kozí kůže, které se tam udí. Dále s těchto přiček visí dolů železné řetězy, jsou opatřeny háky k zavěšování hřebů. U tohoto ohniště však jenom se varí a smaží; peče se ve hliněných pecích, které jsou obyčejně venku u domovních zdí. Kuchynské nářadí, laviče a stoly doplňují inventář zakoupeného domu. Okolo velkého hlavního domu je několik menších domků. Jsou to často jenom dřevěné chatrče, vymazané hlínou, a mají jen jednu nebo dvě světnice. Jsou to ložnice a byty ženatých mladších členů zádruchy a jejich dětí. Zamožnější rodinná sdružení mají kromě toho ještě často zvláštní chatrče pro hosty, kamž uvádějí se návštěvy. Okolo těchto primitivních chatrčů jsou zabrady zelínáské a oloveňáské, za nimi je jakási dvůr se stájemi, stodolou a primitivní zásohárnou. "Domačím" určuje se dohodou se staršími členy rodiny, co má býti vykonáno, jaké hospodářské nebo domácí práce mají býtí nazřiti odpracovány. Mladší členové musí se podřiditi. Je-li mezi nimi nějaký kverulant, který nechce spolupracovati, objasni se mu vše nálezitě, a jestliže rypá znovu, je vyloučen ze zádruchy. Odhadne se cena stavu dobytka a zásob, vydá se mu jeho podíl v penězích i naturalích a poradí se mu různě, aby se poroučel. Svůj soukromý majetek může si vzíti. Společným majetkem jsou totiž budovy, zahrada a pole, dobytek a zásoby. Co někdo mimo svou povinnou činnost pro zádruhu vydělá si tím, že pracuje příležitostně u jiných rolníků, anebo zabývá-li se ve svých volných chvílích nějakou prací domácíkou, dále co osobně dostane darem, nebo zdědí, po tom zádruze nic není. To je jeho soukromým vlastnictvím, s nímž může dělat co mu libo. Vládu v domě nad decrami, snačkami a vnučkami má staršina, domácí paní. Většinou vládnou daleko řízněji nežli domácí páni. Zvláště snachy často si nařikají. Jsou nuceny vykonávati nejtěžší domácí práce, a jejich muž jen zřídka se jich zastane, neboť poměr mužův k matce a sestře je považován za daleko bližší a vřelejší, než k manželce. Neboť mužova žena do zádruchy se vlastně přivádala, je tudíž cizinkou, která se sem přivádala, naproti tomu matka a sestra jsou blízké pokrevně příbuzné. Jestliže mužova žena pobývá se s jeho sestrou, zastane se muž většinou sestry proti ženě, i když sestra nemá pravdu. K tomu se druzí, že manželství neuzavírají se většinou ze svobodné vůle, hospodář a jeho žena určují, koho deera si má vzíti. Mnozí badatelé v oboru národopisu byli velmi nadešeni pro zádruhu, avšak má také své stíny. Je to staré patriarehální zařízení, kde mnoho záleží na tom, zdáči zde vládnou duch rodinné solidarity.

Anarchie vládné v Rakousko-Uhersku

Curych, 11. listopadu. — Znaetek v Rakousko-Uhersku popisován je cestujícím, jenž právě se vrátil z Vídně. Podél celé cesty do vlaků vpádaly davy lidu. Místa ve vozech, která zaujímali hrabě Berchtold, bývalý zahraniční ministr rakousko-uherský, a kníže Schoenberg, byla zaujata lidem a šlechtiči vypuzeni. Bandy nepořádné si počímajících vojáků zaujaly místa na střeších železničních vozů. Obehody ve vesničích podél železnice byly vyplněny a potraviny odneseny. Cestující potvrzují zprávy, že anarchie vládné ve vnitru Rakousko-Uherska. Farny jsou plenyeny a obchody vykráđány vracelijmí se vojáky z fronty. To ovšem neztahuje se na československé země, kde zaveden byl úplný pořádek. Česká vojska jsou rychele organizována a česká autorita rozšířila se i na zeměněné území.

Německá vojska vnikla do Rakouska

Amsterdam, 11. listopadu. — Německá vojska překročila rakouské pomezí z Tyrolsku a Solnohradsku. Vídeňská Neue Freie Presse, přinášejí zprávu o přítomnosti německého vojska na půdě Rakouska, sděluje, že rakousko-uherské vysoké velení protestovalo v Berlíně proti příchodu německého vojska na rakouskou půdu na tom základě, že může to ohroziti příměří, uzavřené mezi spojenci a vládou rakousko-uherskou. Za nastalých okolností Rakousko není schopno ostaviti se německému vojsku na odpor.

Francouzská půda zbavována nepřátel

Londýn, 11. listopadu. — Na svém rychlém postupu v sobotu anglická armáda zmocnila se Tournai a Antoing, dle oznámení polního maršálka Haiga. Druhá anglická armáda blíži se k Reuaux, jež leží asi dvanáct mil od Tournai. Na celé frontě vojska anglická jsou na postupu a německé sbory rychele před nimi ustupují. Francouzská jízda překročila belgické pomezí, dle oznámení válečné francouzské úřadovny. V některých místech postoupila vojska francouzská v sobotu devět mil. Území Francie je rychele zbavováno nepřítelů.